

Hoger opgeleiden in de stad

Studenten die aan Amsterdamse instellingen voor hoger onderwijs studeren, zijn minder vaak dan voorheen woonachtig in de stad zelf. Studenten komen steeds vaker uit de regio rond de stad. Deze toegenomen regionale functie van de stad betekent dat het voor studenten minder noodzakelijk is om naar Amsterdam te verhuizen. Ze hebben de keuze om in het ouderlijk huis te blijven wonen en op en neer te reizen. Het verhuizen naar de stad gebeurt alleen als er betaalbare woonruimte beschikbaar is op een aantrekkelijke locatie.

In 2002 staan in totaal 63.000 voltijdstudenten ingeschreven bij de Amsterdamse instellingen voor hoger onderwijs. Dat zijn er 32.000 bij de universiteiten en 31.000 bij de hbo instellingen. Deze cijfers zijn afkomstig van de studentenadministraties van de Amsterdamse instellingen voor hoger onderwijs.

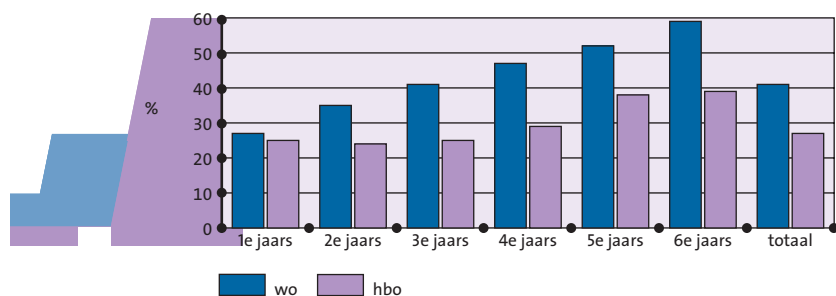
Hoewel elk jaar evenveel *eerstejaars* naar Amsterdam trekken, neemt het aandeel van *ouderejaars* dat in de stad betaalbare woonruimte naar zijn of haar voorkeur vindt, af.

De oude stad is in toenemende mate aantrekkelijk geworden voor iets oudere, meer kapitaalkrachtige concurrenten op de woningmarkt, zoals afgestudeerden uit de stad zelf, uit de rest van Nederland en uit andere westerse landen. Studenten leggen het op de woningmarkt tegen die groepen af.

Percentage studenten dat in Amsterdam woont

Bijna 41% van de studenten aan de twee Amsterdamse instellingen voor wetenschappelijk onderwijs (de Universiteit van Amsterdam en de Vrije Universiteit) woont in Amsterdam, zo laat de figuur zien. Van de opgenomen instellingen voor hoger beroepsonderwijs (Hogeschool van Amsterdam en de Hogere Economische School) is het percentage in Amsterdam wonende studenten slechts 27%. Het gaat in beide gevallen om studenten die voor hun 25e met hun studie zijn begonnen. Eerstejaarsstudenten in het wo wonen voor ongeveer hetzelfde deel in de stad als de eerstejaars in het hbo (allebei ruim een kwart). Dat percentage stijgt voor de *hbo-studenten* tot bijna 30% bij de vierdejaars. Bij de vierdejaars *wo-studenten* stijgt het tot bijna 50% en tot bijna 60% bij de zesdejaars.

Percentage in Amsterdam woonachtige studenten op het totaal aantal in Amsterdam studerende naar studiejaar, voorjaar 2002

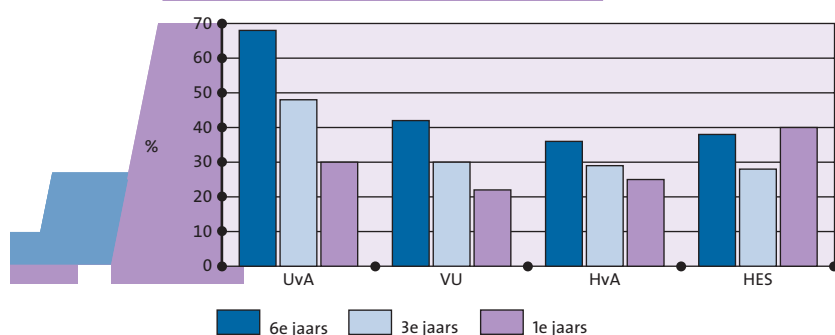
Bron: UvA, VU, HvA en HES,

(gegevens over de Hogeschool Holland in Diemen ontbreken)

* incl. de categorie onbekend, welke over het totaal voor wo 0,2 en voor hbo 0,8 procent is

Ouderejaars wonen vaker in de stad dan jongerejaars. Dat geldt zowel voor de wo- als voor de hbo-studenten. Wo-studenten wonen weer vaker in de stad dan hun hbo-collega's. Overigens wonen VU-studenten meer dan anderen in Amstelveen (Uilenstede). Het percentage UvA-studenten dat in Amsterdam woont, steekt aanzienlijk uit boven de percentages van de andere instellingen. Van de zesdejaars UvA-studenten woont tweederde in Amsterdam. Van de VU-studenten woont in het zesde jaar iets minder dan de helft in Amsterdam.

Percentage van jaargang dat in Amsterdam woont per instelling, voorjaar 2002

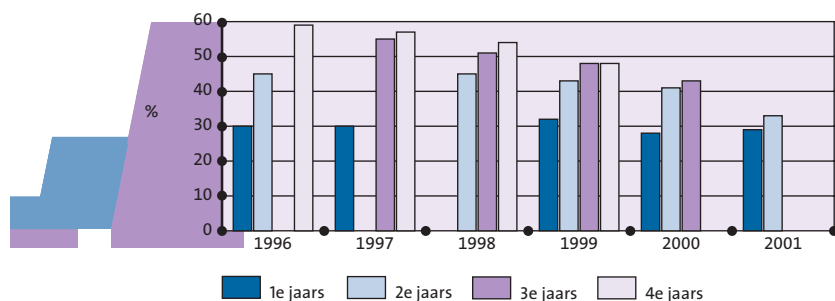
Bron: UvA, VU, HvA en HES

NB: de stijging onder 1e jaars HES studenten is te danken aan de aankoop van de Andreasflat

Spreiding over de stad

Opvallend is dat eerstejaars op ongeveer dezelfde wijze over de stad verspreid wonen als de vierdejaars. Van een wooncarrière waarbij men steeds meer richting centrum verhuist, lijkt geen sprake. Wellicht zullen vierdejaars beter wonen dan de eerstejaars,

1e, 2e, 3e en 4e-jaars studenten UvA naar aandeel dat in Amsterdam woont, 1996-2001

Bron: Margreet Leclercq, Studeren en wonen in Amsterdam, augustus 2002

NB: voor sommige jaren ontbreken de cijfers

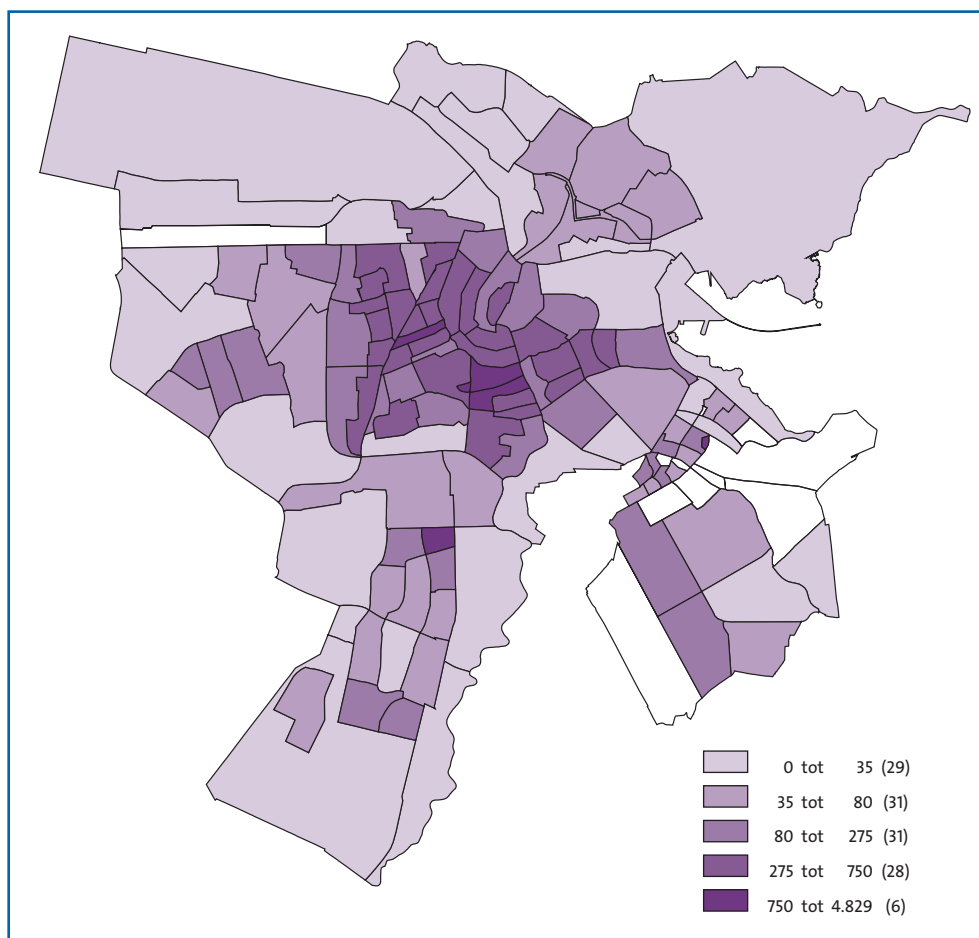
maar qua locatie wonen ze dicht bij elkaar. Elk jaar wonen er van de UvA-eerstejaars circa 1.000 in de stad. (Dit cijfer is alleen van de UvA-studenten bekend). De oorzaak zou kunnen zijn dat er sprake is van een afgezonderd segment van de woningmarkt dat voornamelijk gereserveerd is voor studenten. We hebben het dan over studentenflats, huizen van studentenverenigingen, maar ook over woningen die door ouders ten behoeve van hun studerende kinderen zijn aangekocht.

Terwijl het aantal eerstejaars in de stad ongeveer gelijk blijft, daalt het aandeel van de tweede- en derdejaars. Dit wijst op een slechtere toegankelijkheid van de stedelijke woningmarkt voor deze categorie. De UvA verliest landelijk aandeel ten koste van andere universiteiten. Deze trend wordt bevestigd door bevolkingscijfers waaruit blijkt dat in de oude stad het aantal jongeren van autochtone herkomst in de leeftijdsgroep 18-24 jaar (waar de studenten in grote mate toe behoren) fors is gedaald. De daling van ruim 19.000 tot 13.500, een teruggang van bijna 30% in 6 jaar tijd, mag gerust spectaculair genoemd worden.

Omdat veel studenten, althans van de UvA, in Amsterdam gaan studeren vanwege de sfeer en het imago van de stad¹ willen zij bij voorkeur in of bij de binnenstad wonen. Locatie is belangrijker dan woningkwaliteit. Onderzoek onder potentiële UvA- en VU-studenten geeft aan dat zij de beschikbaarheid van woonruimte geen belangrijk motief vinden om zich bij die instellingen aan te melden. Slechts 4% noemde woonruimte als keuzemotief, in Utrecht was dat 3%, maar in Leiden bijvoorbeeld 18%. Daarentegen blijkt uit ander onderzoek dat voor studenten die in andere steden gaan studeren, de moeilijk toegankelijke Amsterdamse woningmarkt één van de redenen is om niet in de stad te gaan studeren.

Het aantal studenten dat na afstuderen in de stad blijft wonen is redelijk hoog. Van de afgestudeerden van de afgelopen tien jaar aan de UvA (niet ouder dan 30 jaar in jaar van afstuderen) is dit 56,6%. Dit betekent dat de stad Amsterdam blijkbaar redelijk goed in staat is om zijn afgestudeerden te behouden. Als het aantal studenten dat in de stad komt wonen, echter af blijft nemen, zal ook het aantal afgestudeerden dat in de stad

**Spreiding van aantal studenten (onderzoekspopulatie) per vierkante kilometer
buurtcombinatie in de gemeenten Amsterdam, Diemen en Amstelveen, voorjaar 2002**

Bron: HES, HvA, UvA, VU

**Percentage studenten dat ingeschreven staat aan een instelling
van hoger onderwijs in het studiejaar 2001/2002**

	Nederland		Amsterdam	
	hbo	wo	hbo	wo
thuiswonende beurs	51,1	22,2	54,6	31,6
uitwonende beurs	48,9	77,8	45,4	68,4
totaal	100	100	100	100

Bron: IBG

**Percentage thuiswonende studenten van het totaal aantal studenten
per postcodegebied naar wo en hbo, mei 2002**

	wo	hbo	totaal
Amsterdam	11,3	25,5	15,4
Amstelveen/Diemen	30,1	62,2	40,3
Noord-Holland/West-Flevoland	70,1	74,7	72,6
overig Nederland	45,2	61,7	52,1
totaal	31,6	54,6	40,6

Bron: IBG

woont, dalen.

Regionale functie

De regionale functie van de UvA is toegenomen in de zin dat een kleiner deel van de studenten van buiten de regio komt. Voor studenten van buiten de regio is de krapte op de woningmarkt een reden om niet in Amsterdam te gaan studeren.

Studenten afkomstig uit de regio Amsterdam zijn, vanwege een kortere reistijd, minder genoodzaakt naar de stad te verhuizen dan studenten die van verder komen. Het aantal studenten dat in Amsterdam woont, is gelijk gebleven, maar het aantal studenten dat al voor aanvang van studie in Amsterdam woonde is groter geworden. Dit zou kunnen betekenen dat het aantal studenten dat bij de ouders in Amsterdam woont, ook groter is geworden.

In de tabel hiernaast zijn de percentages opgenomen van het aandeel thuis- en uitwonende studenten per postcodegebied. Studenten waarvan de ouders dichterbij

de stad wonen, kunnen gemakkelijker thuis blijven wonen.

Slechts 15% van de in Amsterdam wonende studenten woont bij de ouders. Buiten de stad is dat percentage veel hoger, wat aan geeft dat veel studenten, vooral uit de regio, op en neer reizen naar de onderwijsinstelling. Een toenemende regionale afkomst van de Amsterdamse studenten heeft gevolgen voor de vraag die men uitoefent op de woningmarkt. Die vraag verschuift van de *noodzaak* om te verhuizen in de richting van de stad naar de *mogelijkheid* om dat te doen als er iets gevonden wordt.

Uitstelgedrag

Bij het zelfstandig gaan wonen spelen echter enkele andere processen een belangrijke rol. Voor bijna alle jongeren die hoger onderwijs volgen of gevolgd hebben, is er sprake van het uitstel van carrières. Dat geldt niet alleen de beroeps carrière door de langere studieduur, het geldt ook de daarmee samenhangende keuze voor een gezin. De verlengde jeugd waar hier al met al sprake van is, kent verschillende fasen: het uitstel van het zelfstandig wonen, dus langer thuis

blijven. Dan een periode voor de meeste (althans van de wo-studenten) van alleen of met zijn tweeën als student en later als afgestudeerde in de stad wonen, en tenslotte voor velen een periode waarin de arbeids-carrière, de gezinscarrière en de woon-carrière een grote samenhang beginnen te vertonen en waarbij velen dan de stad verlaten. Het gaat dan over de leeftijdsgroep boven de dertig.

Concurrenten op de woningmarkt

De delen van de stad waar veel studenten wonen, zijn ook in trek bij andere bevolkingsgroepen. Allereerst ondervinden studenten concurrentie van afgestudeerden uit zowel Amsterdam als de rest van Nederland. De tweede groep concurrenten wordt gevormd door zich in Amsterdam vestigende mensen uit westerse landen. Voor beide groepen geldt dat zij hoofdzakelijk bestaan uit alleenstaanden tot de leeftijd van ongeveer 35 jaar die, zoals eerder aangegeven, de gezinsvorming en bijpassende wooncarrière hebben uitgesteld. Daar zij koopkrachtiger zijn dan studenten

Weesperstraat 79
1018 VN Amsterdam
Tel: 020-5279527
Fax: 020-5279595

E-mail: algemeen@onstat.amsterdam.nl

Website: www.onstat.amsterdam.nl

Auteurs: Henk de Feijter (UvA), Margreet Leclercq (dRO)
en Marcel Janssen (O+S)

Voor meer informatie zie: Leen Sterckx, Henk de Feijter
en Kitty Roukens, *Jong Amsterdam. Sociaal-culturele
Verkenningen II*, SISWO/AME, Amsterdam, 2003.